

Uttalelse til høring fritt brukervalg

Det er enighet om at vi ikke er negative til lovforslaget, men at det er et politisk spørsmål i hver kommune om en skal lage ordninger for fritt brukervalg. Dersom kommunene velger å gå inn for ordningen, ser vi det som hensiktsmessig at det etableres anbudsordninger på samme måte som med BPA. Vi tenker at det må utarbeides kravspesifikasjoner som sikrer drift og forsvarlighet. Dvs. at det for eksempel må kunne stilles krav om solid økonomi hos aktuelle firma, samt nødvendig fagkompetanse til å kunne utføre oppgavene.

6.2 Hva er godkjenningsmodellen? Grunnprinsippet i en godkjenningsmodell for fritt brukervalg er at brukeren får velge mellom leverandører som er godkjent av og har kontrakt med kommunen. Forholdet mellom kommunen og leverandøren reguleres av både lov og kontrakt, mens forholdet mellom brukeren og kommunen følger av helse- og omsorgslovgivningen. Kommunen annonserer en utlysning med oversikt over søknadsprosess, krav, kontraktsvilkår og fastsatt kompensasjon for leverandørene. Kommunen har stor frihet til å utforme kravene. Kommunen har ansvaret for å etablere kontakt mellom tjenestemottaker og leverandør, og å sørge for at leverandør mottar nødvendig informasjon om tjenestemottaker og tjenestetilbudet som skal ytes. Leverandører som oppfyller vilkårene for godkjenning har rett til å levere tjenester på vegne av kommunen. Kommunen inngår en kontrakt med leverandører som oppfyller vilkårene. Kommunen kan likevel nekte å gi eller tilbakekalle en gitt godkjenning av leverandører som på grunn av særskilte årsaker ikke anses egnet, for eksempel på grunn av konkursrisiko, uriktige opplysninger under søknadsprosessen, brudd på lovgivning eller alvorlige feil i tjenesteytingen. De skjønnsmessige vurderingene overlates til kommunen. Pasient, bruker og pårørende kan velge og bytte mellom godkjente leverandører. Kommunen skal sørge for at den enkelte får nødvendig informasjon og beslutningsstøtte til å ta et valg. Kommunen skal også ha et tilbud i kommunal egenregi for mennesker som ikke vil eller evner å velge.

Høringsnotatet skisserer innføring av en nasjonal digital plattform der private leverandører kan legge seg inn etter eget ønske og søke om å få delta i systemet.

Vi er kjent med anbudsprosess der kommunen kan sette krav til kvalitet og pris for den tjenesten som kjøpes. Dersom dette blir for åpent marked er vi i Gjøvik regionen sterkt kritiske til at krav om pris, kompetanse og levering kan bli for lav og derav gi brukerne våre dårligere tjenester.

Fordeler: Tjenestetilbudet kan spisses til brukere med spesielle behov. Færre ansatte innom hver bruker, enklere å følge opp over tid. Bruker kan skifte leverandør dersom de ikke er fornøyd. Leverandørene kan tilby tilleggstjenester som går ut over det kommunalt utformede tjenestetilbudet - at dette kan avtales direkte med bruker /leverandør

Positivt for bruker at kommunen da har et slikt "godkjent privat" aktør som bruker kan for så vidt trygt henvende seg til for kjøp av tjenester også utover de vedtaksfestede/aktuelle kommunale tjenestene

Fritt brukervalg kan føre til større kommunal bevissthet rundt de prioriteringene kommunen selv skal holde av kompetanse og ytelse av tjenester. Mulig økt brukermedvirkning til innholdet i tjenesten.

Risiko:

Fare for at private selskaper kan gå konkurs. Økt byråkrati. Risiko for ustabile personalgrupper i små firma. Kan miste effekt av stordriftsfordeler. Vanskeligere å rekruttere fagfolk til kommunale helse- og omsorgstjenester. Mer utfordrende å koordinere tjenester, både når det er ordinær drift og ved uforutsette hendelser. Oppfølging av private leverandører vil gi kommunen et betydelig ansvar og plikter i det å føre tilsyn, ved "egne komiteer", ser for oss at denne praksisen vil avstedkomme økte ressurser i administrative stillinger i kommunen til dette formålet. Har hørt erfaringer fra DK der private leverandører har gått konkurs og kommunen måtte ta over pliktene prompte, dette medfører store utfordringer for kommunen å sette inn ressurser på kort tid. I dette tilfellet skjedde det inn i julehøytiden og kommunen måtte trå til i en svært belastende tid med ressurser til sårbare grupper med helsehjelp og praktisk bistand. Vi ser for oss en hensiktsmessig involvering av private leverandører innen praktiske gjøremål, men for helsehjelp med medisinsk faglig kompetanse mener vi at dette er mer utfordrende å ha flere aktører som personer kan velge fra. Vi er godt kjent med private leverandører gjennom anbudsprosess innen BPA ordningen og vi oppfatter at denne ordningen fungerer greit. Brukere velger leverandører med noe ulike tilnærminger. Økte forskjeller for folk i Norge, må forvente ulike tilgang til private aktører fra kommune til kommune - gir lite smidig overganger ved flyttinger. Noe vi opplever at alle personer i større grad gjør enn tidligere.

Innsigelser til punktene i høringsnotatet; En valgfri modell for fritt brukervalg

Brukervalg for tjenesteinnholdet undrer vi i kommunen oss over presentasjonen av. Vi er av den oppfatning av innholdet som skal ytes må være det som tildeling av tiltak og vedtaket tilsier, selvfølgelig vil hvordan, hvor og når være faktorer som bruker kan påvirke.

Gjøvik regionen er tilfreds med at ordningen innføres som valgfri og ikke obligatorisk for kommunene. Dette fordi vi har stor spredning og ulike utforming av tjenester men også med bakgrunn i den geografiske og demografiske utfordringen som kan være tilstede.

Gjøvik regionen oppfatter at en godkjenningsmodell er en forutsetning for å lage avtaler med private leverandører slik at det trygges i å levere tjenester til våre innbyggere som er kvalitativt gode både på fag, men også på økonomisk plattform. Vi oppfatter også at muligheten i å bytte leverandør vil være god, dette er godt for bruker i tilfeller kjemi osv. er utfordrende, kan bidra til økt brukermedvirkning.

Likevel må det påpekes at det både for kommunen og private leverandører kan bli en utfordring dersom bruker får en forventning om å bytte leverandør hyppig og raskt. Dette vil i neste grad gå utover arbeidsgiverne med å overholde AML for sine ansatte, noe

kommunene i Gjøvik regionen ser på som en utfordring når bruker skal kunne si opp avtale og forvente oppstart ved ny leverandør for raskt. Det bør legges føringer slik at oppsigelse og ansettelses tider kan overholdes for arbeidsgivere.

Kommunen vil helst ikke komme i en situasjon der de raskt må gå inn og overta ved evt. konkurser av selskaper. Vi tenker at det er nødvendig og bra at kommunens selvstyre ivaretas ved at kommunen har det endelige ordet dersom bruker ikke kan ta valg selv. Det antas å være behov for sjekkliste for å ivareta den dokumentasjon som behøves for å sikre kommunenes plikter ved å sikre inngåelse av kontrakt mellom leverandør og den enkelte bruker.

Britt Grethe Stensby Hagen
leder Tildelingsenheten Gjøvik kommune

Johan Keesjan Bonten
leder Tildelingsenheten Søndre Land kommune

Nina Lille-Homb
leder Tildelingsenheten Nordre Land kommune

Reidun Tollefsrud Bergersen
leder Tildelingsenheten Vestre Toten kommune

Ola Snoen Tverå Løvstad
leder Østre Toten kommune